

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економічної теорії, маркетингу та економічної
кібернетики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Економічна кібернетика
Викладач 	Максим ЗАГРЕБА, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики
Контактний тел.	+38(066) 800-9929
Е-mail:	yandexthebest@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна. Форма контролю: залік, курсова робота, екзамен. Загальна кількість кредитів – 10, годин – 300. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська. Рік викладання – 2023.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відеоконференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Базові знання з економічної теорії, вищої та прикладної математики, статистики, економетрики та оптимізаційних методів і моделей, економіки підприємства, менеджменту, маркетингу.

1. Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни: надати майбутньому фахівцеві достатнє уявлення про функціонування та розвиток економічної системи в єдності об'єкта та процесу управління.

Завдання дисципліни: вивчення студентами предмету економічної кібернетики, визначення і класифікації систем, їх ієрархії, як об'єкта економічної кібернетики; засвоєння основних етапів моделювання об'єктів, принципів, методів і моделей управління.

Предметом навчальної дисципліни є закони, принципи та інформаційні процеси управління соціально-економічними системами різного рівня (підприємство, галузь, регіон, країна).

Місце дисципліни. Вивчення економічної кібернетики, як навчальної дисципліни, безумовно пов'язане з попередніми відповідними знаннями загальноекономічних дисциплін, вищої математики, логічних основ систем управління і є підґрунтям для вивчення в подальшому таких дисциплін, як моделювання економіки, імітаційне моделювання, методи прийняття рішень, методи програмування та ін.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- об'єкт, предмет, основні поняття економічної кібернетики;
- принципи аналізу і синтезу моделей економічних систем;
- статистичні моделі аналізу попиту та споживання;
- методологію синтезу економічної системи;
- задачу синтезу управляючої системи;
- моделі та методи синтезу структури системи управління;
- засоби та методи моделювання економічних процесів.

вміти:

- класифікувати та моделювати економічні системи;
- застосовувати системний підхід до розв'язання проблеми;
- моделювати попит та пропозицію;
- будувати модель міжгалузевого балансу;
- за допомогою табличного процесора Excel розв'язувати макроекономічні задачі.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркових навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет, методи і понятійний апарат економічної кібернетики

Тема 2. Система та системний підхід

Тема 3. Загальні поняття про метод моделювання в економічній кібернетиці

Тема 4. Принципи, методи і моделі управління

Тема 5. Самоорганізовані системи в економічній кібернетиці

Тема 6. Інформація як одне з центральних понять економічної кібернетики

Тема 7. Економічна система: загальна характеристика, особливості дослідження та ідентифікація

Тема 8. Аналіз систем суспільного споживання

Тема 9. Методи моделювання економічної динаміки

Тема 10. Методологія і методи синтезу моделей соціально-економічних систем

Тема 11. Теорія оптимальності та її застосування при оптимізації процесів управління в економіці

Тема 12. Основи інтелектуальних інформаційних систем

Тема 13. Експертні системи

Тема 14. Нейронні мережі

Тема 15. Синергетика як сучасний етап розвитку кібернетичних ідей

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

7. Антоненко В.М. Економічна кібернетика: введення в спеціальність: навч. посіб. / В.М. Антоненко, С.Д. Мамченко. – Ірпінь : Видавництво НУДПСУ, 2016. – 138 с.
8. Бажин И.И. Экономическая кибернетика: ком пакт-учебник. Издание второе, стереотипное / И.И. Бажин. – Харьков : Консум, 2007. – 292 с.
9. Григорків В.С. Економічна кібернетика : навч. посібник / В.С. Григорків. – Чернівці : Рута, 2016. – 198 с.
10. Економічна кібернетика: від теорії до практики: збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції, 27–28 лютого 2015 р. – Дніпропетровськ: Герда, 2015. – 346 с. – Режим доступу : https://nmetau.edu.ua/file/sbornik_konferentsii-2015.pdf
11. Економічна кібернетика : навчальний посібник / Шарاپов О.Д., Дербенцев В.Д., Семьонов Д.Є. – К. : КНЕУ, 2014. – 232 с. – Режим доступу: <http://ageofbook.com/study-materials/computer-science/2261-ekonomichnakibernetika-sharapov-o-d.html>
12. Економічна кібернетика : підручник / Геєць В.М., Лисенко Ю.Г., Вовк В.М., Вітлінський В.В. та ін.; за ред. Геєця В.М., Лисенка Ю.Г., Вовка В.М. – Донецьк : ТЗОВ «Юго-Восток», 2015. – 506 с
13. Катренко А.В. Дослідження операцій: підручник / А.В. Катренко. – 2-ге вид. стереотипне. – Львів : „Магнолія Плюс”, 2005. – 549 с.
14. Лозовська Л. І., Бандоріна Л. М., Савчук Р. В., Удачина К. О. Економічна кібернетика : навч. посіб. Дніпро : УДУНТ, 2022. 152 с
15. Машина Н.І. Математичні методи в економіці: навч. посіб. / Н.І. Машина. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 148 с.
16. Негрей М.В. Дослідження операцій: навчально-методичний посібник. Частина I / М.В. Негрей, З.Б. Артими-Дрогомирецька. – Львів, ЛНУ ім. І.Франка, 2014. – 312 с.
17. Пістунов І.М. Економічна кібернетика [Електронний ресурс]: навч. посіб. / І.М. Пістунов ; Нац. гірн. ун-т. – Електрон. текст. дані. – Видання друге, виправлене й доповнене. – Д. : НГУ, 2014. – 215 с.
18. Пономаренко Л.А. Основи економічної кібернетики: підручник / Л.А. Пономаренко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. – 432 с.
19. Системний аналіз інформаційних процесів: навч. посіб. / В.М. Варенко, І.В. Братусь, В.С. Дорошенко, Ю.Б. Смольніков, В.О. Юрченко. – К. : Університет “Україна”, 2013. – 203 с.
20. Шиян А.А. Економічна кібернетика: вступ до моделювання соціальних і економічних систем: навчальний посібник / А.А. Шиян. – Львів: "Магнолія 2006", 2007. – 228 с.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики, Протокол № 1 від «29» серпня 2023 р.